

Teologisk voksenundervisning

AALBORG STIFT · SÆSONPROGRAM 2021 · 2022

Formål

Formålet med Teologisk Voksenundervisning i Aalborg Stift er at give en bred og grundig orientering om kristendommens idé-indhold og historie.

Undervisningen omfatter de fleste af de fag, der undervises i på de teologiske fakulteter i Aarhus og København.

Ambitionen er at give kursisterne en mulighed for at fordybe sig i kirkens bekendelsesgrundlag og det religiøse univers, som har sat sit præg på dansk kultur i 1000 år.

Undervisningen er således et tilbud til alle, der ønsker at udvide deres kendskab til Bibelen og dens tilblivelse samt til kristendommens oprindelse, gudsopfattelse, historie og livsforståelse.

Undervisningen henvender sig bredt og er åben for alle voksne.

Forløb

Teologisk Voksenundervisning har en 1., 2., 3. årgang med fast pensum samt en 4. årgang med vekslende programindhold. Nye kursister begynder på 1. årgang og rykker hvert år en klasse op for at slutte med 3. årgang.

Alle, der har fuldført forløbet kan dog fortsætte på et fortsætterhold, 4. årgang, så længe de ønsker.

Teologi for alle

Som optakt til den nye sæson afholdes dagen "Teologi for alle" fredag den 17. september 2021 kl. 16.00 - 18.00 i Folkekirkens Hus.

Dagen henvender sig til alle og er også for dem, der ikke er tilmeldt Teologisk Voksenundervisning. Dagen er tænkt som en uforpligtende introduktion til den teologiske voksenundervisning for nye kursister og for allerede tilmeldte kursister, en god måde at påbegynde den nye sæson.

Tid, sted og undervisningsform

SÆSON 2021/22	SÆSON 2022/23	SÆSON 2023/24
2. OKTOBER	1. OKTOBER	7. OKTOBER
30. OKTOBER	22. OKTOBER	28. OKTOBER
13. NOVEMBER	12. NOVEMBER	18. NOVEMBER
4. DECEMBER	3. DECEMBER	9. DECEMBER
8. JANUAR	14. JANUAR	13. JANUAR
29. JANUAR	4. FEBRUAR	3. FEBRUAR
19. FEBRUAR	25. FEBRUAR	24. FEBRUAR
12. MARTS	18. MARTS	16. MARTS

Grundforløbet strækker sig over tre sæsoner/vintre på ovennævnte lørdage

Sæsonens sidste undervisningsdag den 12. marts 2022 afsluttes med en fælles fest kl. 16.00 -19.00. Udgift til afslutningsfest er indeholdt i deltagerbetalingen (dog ikke drikkevarer).

Tilmelding til afslutningsarrangementet: først i det nye år.

Undervisningen foregår i Folkekirkens Hus og i krypten under Budolfi kirke. Alle får inden kursusstart oplysning om praktiske forhold samt besked om, hvilket undervisningslokale der tildeles den enkelte årgang.

Undervisningsdagen begynder kl.9.00 med morgenkaffe i Domkirkens krypt efterfulgt af morgensang i Domkirken kl.9.30. Selve undervisningen begynder kl.10.00. Undervisningen former sig oftest som foredrag med drøftelse. Forløbet er som følger:

Morgenkaffe i Domkirkens krypt	09.00 – 09.30
Morgenandagt i Domkirken	09.30 – 09.45
1. lektion	10.00 – 11.45
Frokost (medbragt)	11.45 – 12.30
2. lektion	12.30 – 14.10
(4. årgang afsluttes kl.14.10)	
3. lektion	14.20 – 16.00

Lærerne

Lærerne er teologer eller andre med akademisk baggrund. I den kommende sæson underviser følgende på 1. 2. og 3. årgang: Iben Aldal, Johannes Kühle, Lisbeth Solmunde Michelsen, Jørgen Jørgensen, Jens-Peter Olesen, Hanne Puk Dahl, Kenneth Berg, Steen Kongsbak Thomsen og Isak Krab Koed.

1. årgang

a) Gammel Testamente.

Med udgangspunkt i læsningen af de første 11 kapitler af Første Mosebog diskuteres den såkaldte urhistorie – om verdens tilblivelse og menneskeslægtens oprindelse. Derefter gennemgås dele af patriarkhistorien (Kap. 12-50): Guds løfter til sit folk som det gennemgående tema og inddragelse af tekster fra det øvrige gamle testamente.

b) Ny Testamente.

Der undervises i den nytestamentlige tidshistorie og det Nye Testaments baggrund. Desuden læses Paulus' første brev til korintherne, dels for at få en nærmere forståelse af stridsspørgsmålene i de første kristne menigheder, dels for at blive klar over grundene til de teologiske standpunkter, Paulus indtog.

c) Systematisk teologi.

Den systematiske teologi forsøger at eftertænke temaer fra læsningen af de bibelske tekster og sætte dem ind i en større og nutidig sammenhæng. På første årgang diskuteres – i systematisk sammenhæng – grundlæggende temaer som trosbekendelse, dåb og nadver samt forholdet mellem Gud og det onde.

2. årgang

a) Ny Testamente

Markusevangeliet, som er det ældste evangelium, læses med henblik på dets forståelse af Jesus som Guds søn. Undervejs inddrages tekster fra Matthæus og Lukas. Centrale teologiske temaer som evangeliernes tilblivelse, evangelieforskningen, metoder, synoptisk oversigt, Markusevangeliets særpræg, lignelser, underberetninger og Messiashemmeligheden, - belyses, analyseres og diskuteres. De sidste tre lørdage gennemgås Bjergprædiken.

b) Kirkehistorie

Der gives en oversigt over hovedtræk i kirkens historie fra dens begyndelse, som kan læses i Apostlenes gerninger, til den katolske kirke i middelalderen, Luthers reformation, op til i dag.

c) Systematisk teologi (kun efterår)

I forlængelse af nogle centrale bibelske tekster, hvor lidelsen spiller en stor rolle, ser vi på, hvordan lidelsens problem er blevet opfattet og udlagt frem til i dag.

d) Etik (kun forår)

Om foråret gives en oversigt over centrale etiske positioner op gennem tiderne ud fra spørgsmålet: Hvordan begrundes etisk argumentation?

3. årgang

a) Gammel Testamente (kun efterår)

Her gives en gennemgang af profetlitteraturens væsen og hensigt. Iflg. første Mosebog blev Israel udvalgt til det redskab, som Gud vil bruge til at hente verdens folkeslag tilbage til sig med. Profeterne holdt jøderne fast på at leve op til denne udvælgelse, og det lys, det Nye Testamente kaster tilbage på disse forestillinger, vil også blive diskuteret.

b) Kirkekundskab (kun forår)

Spørgsmål som: Hvad er kirkens kendetegn iflg. Det nye Testamente? Hvad er den evangelisk-lutherske kirkes særpræg? Hvorfor ser folkekirkens gudstjeneste ud som den gør? – vil blive gennemgået og drøftet, og vi læser bekendelsesskrifterne: folkekirkens fælles læregrundlag.

c) Ny Testamente

Om efteråret læses Johannesevangeliet: det fjerde og noget anderledes end de tre øvrige (synoptiske) evangelier. Vi læser med særlig henblik på, hvordan der fortælles om Jesus som den, der gør undere og dermed giver tegn på sin herlighed. Jesus-billedet her sammenlignes med det, man finder i Markusevangeliet. Om foråret læses Paulus' brev til romerne med vægt lagt på Paulus' placering mellem jøder og hedninger og den betydning, det har for hans teologiske tænkning.

d) Systematisk teologi

Kristendommens kernebudskab er, at Gud frelser mennesker ved Jesus fra Nazareth, som både er sandt menneske og sand Gud. Dette budskab eller denne tanke har gennem tiderne ændret form, forståelse og forkyndelse, afhængig af hvor vægten er blevet lagt, - på det menneskelige eller det guddommelige.

Vi indkredser tidens og teologiens tanker.

4. årgang - efterårssæson: Bibel og teologi

Lørdag den 2. oktober

v. lektor ved institut for Kultur og samfund - Afdeling for Religionsvidenskab Anders Klostergaard: "Nytestamentlig teologi - Bibelen som tekst og fortolkning"

1. Forelæsning: Hvad var tidlig Kristusreligion og hvorfor er den også i dag en stor udfordring for moderne former for kristendom? At forstå tidlig Kristusreligion drejer sig ikke kun om at oversætte tekster fra Ny Testamente korrekt, skønt det kan være vanskeligt nok. Teksterne skal også fortolkes i deres historiske sammenhæng. Dermed får man læsninger, der ikke uden videre er overtagelige i forhold til moderne kirkeliv og samfund. Vi vil se på en række eksempler på fejlagtige oversættelser i såvel den autoriserede bibeloversættelse fra 1992 og fra Bibelen 2020. Målet er imidlertid ikke kun at se på fejloversættelser, men prøve at forstå, hvad der egentlig er på spil, når man forsøger at fortolke tekster, der er blevet til for mere end 1900 år siden. Hvad er forskellen på læsning og fortolkning af tekster? Og kan vi overhovedet bruge

fortolkning til noget i folkekirken i dag? Samtidig vil jeg forsøge på baggrund af fejlversættelserne at tegne grundtræk i tidlig Kristusreligion.

2. Forelæsning: Fra tidlig Kristusreligion til folkekirken i dag. Mens jeg i den første forelæsning koncentrerer mig om alt det, der adskiller moderne former for kristendom fra tidlig Kristusreligion, forsøger jeg i forelæsning to at foretage den modsatte bevægelse. Meget adskiller sig markant fra tidlig Kristusreligion til folkekirken anno 2021, men der er også meget, som rent faktisk forener, hvis man anlægger et større og videre perspektiv. Det vil jeg gøre med udgangspunkt i Paulus og Johannesevangeliet. Jeg vil forsøge at vise, hvordan vi også i de to tekstsamlinger står med en række grundlæggende overvejelser, der er helt afgørende for at danne samfund og kulturer og få dem til at hænge sammen over tid.

Lørdag den 30. oktober

v. sognepræst Rasmus Nøjgaard, Skt. Jakobs Kirke, København

1. Dengang Bibelen blev til

Bibelen er ikke faldet ned fra himmelen, men blev til gennem en århundrede lang proces. Det gamle testamente

samledes først i en græsk udgave, kendt som Septuaginta, men vi skal frem til slutningen af det første århundrede efter Kristi fødsel, før end en gruppe jødiske skriftlærde fastlægger en hebræisk tekstsamling, og evangelierne, brevene og Åbenbaringen samles først i midten af 300tallet, selv om de var skrevet århundreder tidligere. Foredraget vil fortælle den dramatiske historie om Bibelens tilblivelse, hvad var der på spil og hvilke kriterier blev anvendt i udvælgelsen? Det er samtidig spændende at gå på jagt efter hvilke andre skrifter der var i omløb, og spørge hvorfor de blev fravalgt. For det vi i dag tager så selvfølgelig som den kristne tros grundlag, var ikke helt så selvfølgelig for de kristne i de første 300 år.

2. Hvordan fortolkede de første kristne de bibelske skrifter?

Foredraget vil bevæge sig gennem 300 års bibelfortolkninger fra de tidligere kirkefædre i det første århundrede til nogle af oldtidens mest produktive og lovpriste forfattere i århundredene efter, ikke mindst Irenæus, Origenes og Augustin, hvis metodiske arbejder med at analysere, fortolke og udlægge de bibelske skrifter har haft afgørende betydning for den kristne selvforståelse og dannelsen af egentlige læresætninger.

ger for troen, det vi kalder en kristen dogmatik. Det er forsøget på at etablere den mest præcise tekstudgave af skrifterne, kampen om bogstavens betydning og den frie ånds fortolkning heraf som udgangspunkt for en sammenhængende forkyndelse.

Lørdag den 13. november

v. Sasha Emilie Mathiasen Stopa, PhD og videnskabelig assistent ved institut for kultur og samfund, Aarhus Universitet

1. Forelæsning: Fra Jesus af Nazareth til Kristus med de to naturer: Om Biblen som grundlag for den lutherske dogmatik

"... i sandhed Gud og menneske". Sådan beskrives Kristus i en af de indledende sætninger i Den kalkedonensiske Trosbekendelse fra 451. Bekendelsen fastslår læren om hans to naturer, det måske væsentligste dogme for luthersk kristendom. I forelæsningen afdækker jeg, hvordan de bibelske fortællinger om Jesus, der er flertydige og indbyrdes modsigende, bliver til det entydige dogme om Kristi to naturer. Derigennem bliver det muligt at belyse det større spørgsmål: Hvordan kan de bibelske skrifter, der er skrevet over en lang periode og vidner om mangfoldige forestillingsverdener, danne grundlag for

dogmatikken forstået som en stringent udlægning af kristendommens trosindhold?

Derefter vil jeg med udgangspunkt i Martin Luthers teologi undersøge, hvordan stivnede og svært tilgængelige dogmer igen kan blive til levende trosforestillinger – også hos moderne mennesker.

2. Forelæsning: En mundret bid: Om Katekismer som indkogt Bibel

Dogmer er ikke for børn! De kræver konstant fortolkning og forklaring for ikke at stivne til uforståelige påstande. Derfor skrev Luther i 1529 sin Lille Katekismus, der lige siden har udgjort den børnelærdom, som er i stand til at gøre hovedindholdet i Bibel og dogmer, nemlig De ti Bud, Trosbekendelsen, Fadervor og de to sakramenter dåb og nadver, spiseligt for almindelige mennesker.

I forelæsningen analyserer jeg katekismens rolle som formidler af Biblen og dogmernes centrale indhold fra reformationen og frem til nutiden. Jeg tager udgangspunkt i den mest indflydelsesrige danske bog om Luthers katekismus, hofpræst Erik Pontoppidans Sandhed til Gudfrygtighed. Bogen udkom i 1737 som et led i den pietistiske Kong

Christian VI's bestræbelse på at omvende danskerne til gode lutheranere. For at lykkedes med livet både her og hisset måtte man smage på Guds Ord, og i den forbindelse udgjorde katekismen som et indkog af Bibel og dogmer en mundret bid.

Lørdag den 4. december

v. Ulrik Nissen, Ph.d., Dr. theol., Lektor ved Afdeling for Teologi, Aarhus Universitet: "Bibelsk teologi som etisk rettesnor"

De bibelske tekster er en af kilderne til dannelsen af den teologiske etik og dermed overvejelser over både fundamentale og aktuelle emner. De udgør den teologiske kanon og har derfor vejledende betydning for etikken. Samtidigt er mange af dem i forhold til etiske spørgsmål præget af den tid og sammenhæng, de er blevet til i.

Det peger hen imod spørgsmålet, om vi kan formulere nogle gennemgående træk i bibelsk teologi, som vi i dag kan gøre gældende i forhold til spørgsmål, der præger vores tid, så som klima, migration og økonomi? Kan vi ud fra de bibelske tekster i dag tale om bibelsk teologi som etisk rettesnor? I løbet af timerne vil der også blive lavet udblik

til Ulrik Nissens nye bog om De ti bud, som bliver udgivet på Det Danske Bibelselskab

4. årgang – forårssæson: Fortabthed og håb

Lørdag den 8. januar

v. professor PhD Niels Henrik Gregersen, afdeling for systematisk teologi, Københavns Universitet: "Ind i fællesskabet: Kan vi tro på det evige liv? Og hvornår begynder det?"

Hvordan kan vi i dag forestille os det evige liv? Foredraget giver et bud på, hvordan man kan forstå det evige liv allerede ud fra dette livs erfaringer – fra musik til tro, håb og kærlighed, alt sammen erfaringer af samklang og resonans. Hvad betyder det for treklangen af evighed (Gud), opstandelse (det enkelte menneske) og gudsriget (fællesskabet) i den kristne tro? Og hvordan hører i så fald de levende hører sammen med vore afdøde, både de kære og de knap så kære.

Formiddagens foredrag vil dreje sig om treklangen af evighed, opstandelse og gudsriget. Eftermiddagens foredrag til dreje sig om de mørkere temaer som helvede og dom som forudsætning

for gudsrigets nye liv. Undervisningen bygger på bogen "Ind i Fællesskabet" (Eksistensen 2021), særligt kapitlerne 1-2, 10-11 og 19-20.

Lørdag den 29. januar

v. Bertel Nygaard, lektor i historie ved institut for kultur og samfund, Aarhus Universitet: Håb – et kulturhistorisk perspektiv

Vi håber uophørligt. Håbet er nemlig et historisk grundprincip. Det er en grundbestanddel i det, at vi er til og undervejs i en verden af forandring. Det er håbet, der peger ud over os selv og giver retning til det, vi gør – også når vi tilsyneladende bare lader stå til. Og håbet angår ikke kun det realistiske, vi kan eller tør håbe på, men rækker langt ud over grænserne for det realistiske. Vi håber ikke kun på bedre vejr i morgen eller bare endnu en dag at leve i, men også på udfrielsen fra verdens ondt og mangler.

Dermed er håbet meget mere end følelsen af håbefuldhed eller bevidstheden om det, vi allerede håber på. Netop fordi vi er levende, håbende og historiske væsener, ved vi endnu ikke helt, hvad vi håber på. Af samme grund er det at håbe nært forbundet med håbets modsætninger: frygten og angsten.

Og til sammen kan de skiftende former for håb, frygt og angst tegne konturer af menneskets kulturhistorie og dets fremtidige potentialer.

Lørdag den 19. februar

v. Biskop Henrik Stubbjær, Viborg Stift: FN's 17. verdensmål.

I 2015 under Mogens Lykketofts formandskab i FN vedtog alle verdens 193 statsledere FN's 17 Verdensmål. Disse 17 mål omhandler alt det, vi har tilfælles, og er et bud på hvordan vi sammen gør verden til et bedre sted at leve. De er ambitiøse og de lægger op til konkrete handlinger af os som enkeltpersoner, af virksomheder og af alle verdens regeringer.

Henrik Stubbjær, som er biskop over Viborg Stift og tidligere generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp og forstander for Diakonhøjskolen i Aarhus vil med baggrund i både hans medlemskab af Det Lutherske Verdensforbunds bestyrelse og formand for Det Lutherske Verdens forbunds humanitære arbejde Lutheran World Service og med baggrund i hans tidligere arbejde med "2015 målene" som generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp og som medlem af Udviklingsministerens særlige globale arbejdsgruppe for kvinders rettigheder

(2015 mål nr. 3) give en gennemgang af målenes indhold og historie. Samtidig vil han komme ind på hvorfor disse mål i hans øjne også er en vigtig dagsorden for alle kristne kirker at spille ind i. Foredraget vil lægge op til en drøftelse af, hvordan vi som kirke i Danmark – sammen med kommuner og virksomheder og andre folkelige foreninger kan være med til at fremme disse globale mål for at sikre en bæredygtig og mere retfærdig verden.

Lørdag den 12. marts

v. Johanne Stubbe Teglbjærg Kristensen, afdelingsleder ved afdeling for systematisk teologi, Københavns Universitet: Klassisk luthersk eskatologi – tæt på hverdagen?

De kristne forestillinger om de sidste tider har ofte fået ry for at være forældede, spekulative og abstrakte, men er, når man ser nærmere på dem langt tættere på vores hverdag end deres ry. I dagens første foredrag skal vi se på den klassiske eskatologi sådan som den fremgår af Den Danske Folkekirkes bekendelsesskrifter og vi skal undersøge, hvor enkelt man kan formulere dens anliggende. Vi skal overveje i hvilket omfang disse forestillinger udtrykker fantasier eller fortrængninger og stille

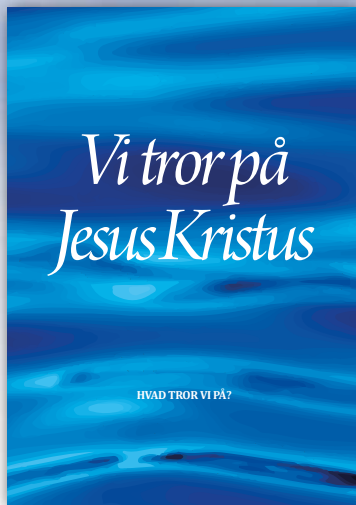
skarpt på de spørgsmål, som præger den moderne tilgang til disse emner.

Moderne luthersk eskatologi – misforstået og løfterig

I dagens andet foredrag skal vi dykke længere ned i de moderne fortolkninger af denne eskatologi og se nærmere på hvilket begreber om død, dom, genkomst og evigt liv, som den moderne lutherske teologi har ønsket at videreføre. Vi skal se kritisk på den nutidige danske debat – ikke mindst den, der er blevet ført i pressen og på de sociale medier – og tale om hvor i kirkens og samfundets liv eskatologien gør sig særligt gældende.

**Lørdag den 12. marts (før afslutningsfest i Folkekirkehuset):
Et endnu ikke fastlagt foredrag/
arrangement for 4. årgang - inden
afslutningsfesten går i gang.**

Hvad tror vi på?

Få samtlige bind af *Hvad tror vi på?* for kun 100 kr. Bøgerne kan hentes på Budolfi Kirkekontor eller sendes mod betaling af porto.

Nu foreligger de sidste artikler fra den foredragsrække om Trosbekendelsen, vi har afholdt i Folkekirkens hus i Aalborg fra 2015 - 18. Vi har valgt at udgive dem samlet i et bind. Der er ialt udkommet tre bøger. Den sidste bog indeholder to bind.

Vi har arbejdet os igennem Trosbekendelsen ved at bede teologer, filosoffer og idehistorikere om at give deres bud på bekendelsen nutidige indhold. Projektet har været et samarbejde mellem Budolfi – Aalborg Domkirke, Studenterpræsterne ved AAU og Folkekirkens hus.

Vi sætter nu et punktum for vores arbejder med bekendelsen, men håber at den teologiske debat må fortsætte. Vi takker alle deltagere ved arrangementerne og alle bidragsydere.

Christen Staghøj Sinding, Nanna Holm og Hanne Dahl, redaktører

Teologisk voksenundervisning

Undervisningsafgift

Teologisk Voksenundervisning i Aalborg Stift drives som aftenskole i henhold til lov om støtte til folkeoplysning. Undervisningsgebyret for sæson 2021 - 2022 er 1150 kr. pr. deltager. Pensionister bosat i Aalborg kommune kan deltage til reduceret pris: 900 kr. Deltagere fra andre kommuner må søge deres egen kommune om evt. tilskud.

Tilmelding - se bagsiden

Tilmelding og betaling er elektronisk, som bekrævet på bagsiden. (Har du brug for hjælp kan du ringe til Lene Marie Sørensen 42 52 19 66 eller maile på lmso@km.dk, så hjælper hun dig på vej).

Bemærk venligst før tilmelding og betaling:

De kursister som sidste sæson 2020/2021 var tilmeldt på 1. årgang - 2. årgang og 3. årgang tilmelder sig sæson 2021/2022 ved at sende en mail til Lene Marie Sørensen på lmso@km.dk. og skal IKKE bruge den elektroniske tilmelding. Der opkræves ikke kursusgebyr for disse 3 årgange i kommende sæson.

Nye kursister på 1. årgang tilmelder sig som beskrevet i vejledningen og betaler det oplyste kursusgebyr.

For kursister som var tilmeldt 4. årgang i sæson 2020/2021 vil prisen for sæson 2021/2022 være et halvt kursusgebyr 575 kr. eller 450 kr.

De kursister på 4. årgang som ikke var tilmeldt sæson 2020/2021 betaler fuldt gebyr hhv. 1150 kr. eller 900 kr. og skal tilmelde sig pr. mail til Lene Marie Sørensen på lmso@km.dk

Oplysning om differentiering af kursusafgift findes i afsnittet vedr. "Undervisningsafgift".

Tilmelding:

Gå ind på Aalborg Stifts hjemmeside www.aalborgstift.dk
og klik på linket <http://bit.ly/deltagertilmelding>

Sådan gør du, når du har åbnet linket:

1. Klik på det hold du skal deltage på i listen til venstre.
2. Alle nye deltagere skal oprette sig som "Nyt medlem". De der allerede ved sidste års tilmelding blev "medlem" skal logge ind med mobilnummer eller email-adresse samt den adgangskode som blev tildelt ved tilmeldingen. Har man glemt adgangskoden, kan systemet sende en ny kode ved at trykke på "Glemt adgangskode".
3. Klik på den orange knap "Tilmeld" i det grå felt.
4. Alle nye medlemmer skal udfylde de oplysninger som står under punktet "Nyt medlem". Det er meget vigtigt at indtaste mobilnummer og e-mail adresse. Sæt også kryds i rubrikkerne "Jeg ønsker at modtage nyheder" OG "Jeg accepterer handelsbetingelserne"
5. Klik "Tilmeld" og følg betalingsvejledningen. Du modtager nu en mail som bekræftelse, der også indeholder den adgangskode, du fremover kan bruge ved tilmeldinger.

Sidste undervisningsdag

12. marts 2022

Program for dagen:

09.00-09.30:

Morgenkaffe i Domkirkens krypt

09.30-09.45:

Morgenandagt i Domkirken

10.00-11.45: 1.lektion

11.45-12.30: Pause

12.30-14.10: 2.lektion

14.20- 16.00: 3. lektion

(særligt program for 4. årgang)

16.30-19.00: Afslutningsmiddag
i Aalborgsalen i Folkekirkens Hus
for alle tilmeldte. Deltagerne
betaler selv drikkevarer.